

Lubomira Tyszler

**Materiały *terra sigillata* z cmentarzyska warstwowego
kultury przeworskiej w Łękach Majątku,
stan. 2A, pow. Kutno, woj. łódzkie**

Terra sigillata material from the layered cemetery
of the Przeworsk culture at Łęki Majątek,
site 2A, district of Łódź

Występująca na cmentarzysku warstwa ciałopalenia zajmowała przestrzeń około 85 m², a jej grubość osiągała około 40 cm. Niestety została częściowo zakłócona przez rów melioracyjny, wskutek czego część materiału uległa wtórnemu przemieszczeniu. Warstwę tworzyły przepalone szczątki kostne (ludzkie i zwierzęce), przemieszane głównie z fragmentami ceramiki ręcznie lepionej i toczonej kultury przeworskiej oraz innymi artefaktami. Z materiału ceramicznego wyizolowano około 110 fragmentów ceramiki *terra sigillata* (katalog)¹.

Materiał *terra sigillata* występował w warstwie ciałopalenia oraz jego strefie (ha II, ar 41, ćw. A, C, D, ar 42, ćw. C, D, ar 51, ćw. A, B, D, ar 52, ćw. A, B, C), w których zasięgu wyróżniono tzw. skupiska. Warstwę eksplorowano warstwami po 5 cm, 10 cm, czasem 15 cm, do głębokości około 30 – 40 cm.

Stan zachowania ceramiki *sigillata* typowy jest dla pochówków ciałopalnych. Zróżnicowanej wielkości fragmenty (najmniejsze po około 1,5 × 1,0 cm) są śladowo nadpalone lub słabo przepalone. Właściwa dla tej ceramiki czerwona polewa (zazwyczaj w różnych odcieniach czerwieni) uległa starciu, a jej resztki przebarwiły się wskutek działania termicznego. Zaledwie kilka fragmentów zachowało oryginalną polewę. Mimo starannej eksploracji rekonstrukcja naczyń nie jest możliwa, co dowodzi ich znacznego zdekompletowania przed rozproszeniem w warstwie kremacyjnej.

W efekcie analizy materiałów *terra sigillata* możliwe było wyróżnienie najmniej czterech pojedynczych(?) misek zdobionych dekoracjami reliefowymi, typu Dragendorff (Drag.) 37, z czterech warsztatów z nadreńskiego ośrodka w Rheinzabern (Germania superior). Niestety brak pewnych przesłanek umożliwiających stwierdzenie większej liczby naczyń, niż pojedyncze, z tego samego warsztatu.

Znaleziony na złożu wtórnym (w rowie melioracyjnym) spory fragment z resztkami polewy (około 6,0 × 2,5 cm) miski Drag. 37 pochodzi z warsztatu **Cerialisa II z Rheinzabern** (z grupy Ib wg H. Bernharda 1981). Zdobiona była w dolnej partii fryzem z podwójnych liści Ricken-Fischer R29, nad którym umieszczone były drzewka z trójlistnymi liśćmi Ricken-Fi-

¹ Niekiedy sporą trudność sprawia odróżnienie przepalonych lub silnie nadpalonych fragmentów naczyń toczonych od gładkich fragmentów naczyń *terra sigillata*.

The layer of cremated remains which occurs at the cemetery extends over an area of c.a. 85 sq m and it is 40 cm thick. Unfortunately, it was partly damaged by a drainage ditch. Consequently some material underwent secondary relocation. The layer consists of charred osseous remains (human and animal) mixed with fragments of hand-made pottery and pottery thrown on the wheel, as well as other artefacts. The pottery comprised c.a. 110 fragments of *terra sigillata* pottery (catalogue)¹.

Terra sigillata material occurred in the layer of cremated remains and its zone (ha II, are 41, quarter A, C, D, are 42, quarter C, D, are 51, quarter A, B, D, are 52, quarter A, B, C), which were further divided into clusters. The layer was excavated in layers of 5 cm, 10 cm and occasionally 15 cm up to the depth of 30 – 40 cm.

The state of preservation of *terra sigillata* pottery is typical of cremation burials. Differently-sized fragments (the smallest ones measuring 1.5 × 1.0 cm) are slightly charred or overfired. The red glaze typical of this kind of pottery (usually in different shades of red) was rubbed off and its remains were discoloured as a result of thermal impact. Only a few fragments preserved its original glaze. Despite meticulous exploration methods, the reconstruction of the vessels is not possible, which attests their considerable fragmentation prior to depositing in the cremation layer.

The analysis of the *terra sigillata* pottery enabled its division into at least four single (?) bowls with relief decoration of Dragendorff type (Dr.) 37 obtained from four workshops from the Rheine centre at Rheinzabern (Germania superior). Unfortunately, there are no premises to determine the presence of a larger number of vessels from the same workshop.

A large fragment of a bowl Dr. 37 with the remains of glaze, found on secondary deposit in a drainage ditch, comes from the workshop of **Cerialis II from Rheinzabern** (group Ib after H. Bernharda 1981). In the lower part it was decorated with frieze made of double leaves Ricken-Fischer R29, sur-

¹ An occasional difficulty is connected with distinguishing overfired or heavily charred fragments of vessels thrown on the wheel from smooth *terra sigillata* fragments.

scher P3, oraz przypuszczalnie wertykalnie wybity stempel imienny wytwórcy (element słabo czytelny).

Kolejna miska, wykonana w warsztacie **Juliusa I z Rheinzabern** (z grupy IIb wg H. Bernharda 1981), z *ovolo* Ricken-Fischer 42, zdobiona była w stylu medalionowym. W medalionach z pojedynczych gładkich kół Ricken-Fischer K6, dzielonych perełkowymi sztabkami (?) z podwójnymi liśćmi Ricken-Fischer P145, umieszczone były uzbrojonego Traka Ricken-Fischer M 220b (zwróconego na lewo) oraz klęczącego na jednym kolanie oranta Ricken-Fischer M213 (zwróconego na lewo). W trzecim z medalionów umieszczać można siedzącego królika (zwróconego na lewo) Ricken-Fischer T163a. Zdobienie naczyń medalionami z wpisanymi wewnątrz różnymi postaciami typowe jest dla wyrobów tego garncarza (W. Ludowici, H. Ricken 1948, Taf. 154:1, 4). Z tego samego naczynia pochodzić mogły następujące fragmenty; nr 1 z ara II/42/C (10 – 20), z sondażu z ara II/42/C 90 – 10), numery 2 – 5 z ara II/51/A (0 – 10 cm) oraz inne, o niepewnej identyfikacji.

Trzecia z misek typu Drag. 37 zidentyfikowana została w oparciu o zachowany na jednym z fragmentów medalion z gładkiego koła Ricken-Fischer K11 z wpisaną wewnątrz rozetką Ricken-Fischer O57 (?), wskazujący na warsztat **Juliusa II-Julianusa I Rheinzabern** (z grupy IIIa wg H. Bernharda 1981). Analogiczny motyw zdobienia znajdujemy m.in. w materiale z Rheinzabern (W. Ludowici, H. Ricken 1948, Taf. 204:8, 212:8). Silnie zniszczony, pozbawiony polewy fragment miski pochodzi z warstwy z poziomu 10 – 15 cm z ara 52/II/A (nr 1).

Najwięcej fragmentów łączyć można z najprawdopodobniej z tą samą miską z warsztatu **Statutusa II z Rheinzabern** (z grupy IIIc wg H. Bernharda 1981), stwierdzonych w arach II/41/C (nr 1, 0 – 10 cm), II/41/D (nr 3 – 4, 0 – 20 cm), II/51/A (nr 1, 0 – 10 cm), II/51/B (nr 1 i nr 5, 0 – 10 cm), II/51/D (nr 1, 0 – 10 cm), skupisko nr 1 w arze II/51/D (nr 1, 10 – 15 cm), w arach II/52/A (nr 1, 10 – 20 cm), II/52/B (nr 3, 20 – 30 cm), II/52/C (nr 1, 20 – 30 cm). Starannie wykonane i cienkościennie naczynie, z pasem *ovolo* Ricken-Fischer E22, zdobione było w stylu medalionowym. Na dekorację składały się

mounted by trees with trefoil leaves Ricken-Fischer P3, and possibly a vertically put stamp bearing the name of the manufacturer (faintly discernible).

The next bowl made at the workshop of **Julius I from Rheinzabern** (group IIb after H. Bernhard 1981) with *ovolo* Ricken-Fischer 42, was decorated in the medallion style. In the medallions made up of single plain discs Ricken-Fischer K6, divided by pearl bars (?) with double leaves Ricken-Fischer P145, there was an image of an armed Thracian Ricken-Fischer M 220b (turned to the left) and an orant Ricken-Fischer M213 (turned to the left). In the third medallion there was a sitting rabbit (turned to the left) Ricken-Fischer T163a. Decorating vessels with medallions with different images inside is typical of the manufacturer (W. Ludowici, H. Ricken 1948, Taf. 154:1, 4). The following fragments may have come from the same vessel: no 1 from the section of are II/42/C (10 – 20), from the reconnaissance survey, are II/42/C 90 – 10), numbers 2 – 5, are II/51/A (0 – 10 cm) and others of uncertain provenience.

The third bowl of Dr. 37 type has been identified on the basis of the medallion made up of a plain disc Ricken-Fischer K11 on one of the preserved fragments with the inscribed rosette Ricken-Fischer O57 (?). This indicates the product from the workshop of **Julius II-Julianus I Rheinzabern** (from group IIIa after H. Bernhard 1981). Analogous decorative motif can be found in the material from Rheinzabern (W. Ludowici, H. Ricken 1948, Taf. 204:8, 212:8). A strongly damaged bowl fragment, void of glaze, comes from a layer at the level of 10 – 15 cm, are 52/II/A (no 1).

The largest number of fragments can be linked with probably the same bowl from the workshop of **Statutus II from Rheinzabern** (from group IIIc after H. Bernhard 1981), found in the sections of ares II/41/C (no 1, 0 – 10 cm), II/41/D (no 3 – 4, 0 – 20 cm), II/51/A (no 1, 0 – 10 cm), II/51/B (no 1 and no 5, 0 – 10 cm), II/51/D (no 1, 0 – 10 cm), cluster no 1 in are II/51/D (no 1, 10 – 15 cm), in ares II/52/A (no 1, 10 – 20 cm), II/52/B (no 3, 20 – 30 cm), II/52/C (no 1, 20 – 30 cm). A meticulously made, thin-walled vessel with the band of *ovolo* Ricken-Fischer E22 was decorated in the medallion style. The decora-

medaliony z gładkich kół Ricken-Fischer K13 zawierające 8-listne rozetki Ricken-Fischer O65, rozdzielone wertykalnymi ozdobnikami skomponowanymi z podpórki Ricken-Fischer O179a oraz makówek Ricken-Fischer P121a. Zespoły takich zdobień występują na naczyniach Statutusa II w materiałach z Rheinzabern (W. Ludowici, H. Ricken 1948, Taf. 248:2, 4, 7 – 8, 9). Dodatkowo, wolne przestrzenie w dolnej części omawianego naczynia wypełniały mniejsze rozetki Ricken-Fischer O39c, zgodnie ze stylistyką *horror vacui*.

Mając na uwadze wyniki analizy zakładać należałoby, że pozostałe, bliżej nieokreślone fragmenty *terra sigillata* pochodzą z wyżej wymienionych misek z Rheinzabern. Nie można też wykluczać, że miska z Rheinzabern(?) było więcej.

Najwcześniejszym wyrobem jest miska Cerialisa II z Rheinzabern (grupa Ib), której produkcja przypada na lata około 160/170 – 178/180 (panowanie Marka Aureliusza – Kommodusa). Ogólnie na okres Sewerów, czy raczej późniejszy okres panowania tej dynastii, datowana jest działalność Juliusa I z Rheinzabern (grupa IIb). Warsztat Juliusa II-Julianusa I (grupa IIIa) rozpoczął produkcję dopiero w końcowym okresie Sewerów i kontynuował ją nadal we wczesnym okresie poseweriańskim. Najmłodszym wyrobem jest miska Statutusa II (grupa IIIc), którą datować należałoby w okresie około 233/244 – 2 tercji 3 w. Pochodzi ona z jednego z omawianych nadreńskich warsztatów kończących masową produkcję naczyń *sigillata* w ośrodku w Rheinzabern (L. Tyszler 1999/I, s. 35 – 50).

Omówiony materiał *terra sigillata* synchronizować można z fazą C_{1a} (z młodszym stadium fazy C_{1a}) i fazą C_{1b} młodszego okresu rzymskiego.

Warstwa ciałopalenia

- Ha I/II, ar 50/60/70/51/41, obiekt 14
1/ Drag. 37, fragment wylewu (3,5 × 3,5 cm), polewa zupełnie starta, w masie ceramicznej nieliczne ziarna piasku; warsztat nieokreślony.
2/ Fragment przepalony (3,0 × 2,2 cm), w masie ceramicznej nieliczne ziarna piasku; warsztat nieokreślony.

tion consisted of medallions made up of plain discs Ricken-Fischer K13 with 8-leaf rosettes Ricken-Fischer O65, divided by vertical decorations, made up of a bar Ricken-Fischer O179a and poppy heads Ricken-Fischer P121a. Assemblages of such decorations are found on vessels of Statutus II from the material Rheinzabern (W. Ludowici, H. Ricken 1948, Taf. 248:2, 4, 7 – 8, 9). Additionally, free spaces in the bottom part of the vessel in question were filled with smaller rosettes Ricken-Fischer O39c, according to the stylistics *horror vacui*.

Taking into account the results of the analysis, it should be concluded that other undetermined fragments of *terra sigillata* come from the bowls from Rheinzabern, mentioned above. It is possible that there were more such bowls (?).

The earliest product is a bowl of Cerialis II from Rheinzabern (group Ib), which is dated to the period of c.a. 160/170 – 178/180 (reign of Marcus Aurelius – Commodus). The period of reign of the Severan dynasty or to be more precise the later period of their rule coincided with the work of Julius I from Rheinzabern (group IIb). The workshop of Julius II-Julianus I (group IIIa) began its production in the late Severan period and endured in the early post-Severian times. The youngest produce is the bowl of Statutus II (group IIIc), which can be dated to the period of c.a. 233/244 – 2nd tierce of the 3rd c. It comes from one of the previously mentioned Rheine workshops which culminate mass production of *sigillata* vessels in the Rheinzabern centre (L. Tyszler 1999/I, pp. 35 – 50).

The material of *terra sigillata* is dated to phase C_{1a} (younger stadium of phase C_{1a}) and phase C_{1b} of the younger Roman Iron Age.

Layer of cremated remains

- Ha I/II, are 50/60/70/51/41, feature 14
1/ Dr. 37, fragment of a mouth (3.5 × 3.5 cm), fully rubbed off ceramic glaze, scarce sand grains in the ceramic paste; undetermined workshop.
2/ Charred fragment (3.0 × 2.2 cm), scarce sand grains in the ceramic paste; undetermined workshop.

- **Ha II, ar 41, ćw. A (warstwa 30 – 40 cm)**
1/ Fragment (2,8×2,0 cm), ze śladami przebarwionej polewy, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 41, ćw. C (warstwa 0 – 5 cm, sondaż)**
1 – 2/ Drag. 37 (?), dwa fragmenty wylewu (3,3×3,0, 3,5×2,5 cm), na jednym pozostałości przebarwionej polewy, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 41, ćw. C (warstwa 0 – 10 cm)**
1/ Drag. 37, fragment (8,5×4,0 cm), z resztkami przebarwionej brązowej polewy, *ovolo* RiFi E22, gładkie koło RiFi K13, 8-listna rozetka RiFi O65, mała rozetka RiFi O39c, podpórka RiFi O179a, makówki RiFi P121a, Statutus II, Rhein-zabern.
2/ Drag. 37, fragment (4,0×2,5 cm), zniszczony, bez polewy.
- **Ha II, ar 41, ćw. C (warstwa 0 – 20 cm)**
1 – 2/ Dwa fragmenty wylewu (4,0×3,6, 3,7×3,5 cm), na jednym ślady przebarwionej polewy, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 41, ćw. D (warstwa 0 – 5 cm)**
1/ Fragment wylewu (2,5×1,8 cm), ze śladami przebarwionej polewy, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 41, ćw. D (warstwa 0 – 20 cm)**
1 – 2/ Drag. 37, dwa fragmenty wylewu – składanka (7,8×3,0 – 0,9 cm), z pozostałościami przebarwionej polewy, z miski Statutus/a II z Rhein-zabern.
3 – 4/ Drag. 37(?), dwa fragmenty – składanka (3,2×1,5 cm), ze śladami przebarwionej polewy, gładkie koło RiFi K13, 8-listna rozetka RiFi O65 (?), Statutus II z Rhein-zabern.
5/ Fragment krążka stopki, z pozostałościami przebarwionej polewy (wys. krążka 1,1 cm), składanka z nr 2 (zob. ha II/52/A, w-wa 10 – 15 cm, skup. 21).
- **Ha II, ar 42, ćw. C (warstwa 0 – 10), sondaż**
1/ Fragment (1,2×1,2 cm) z przebarwioną brązową polewą, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 42, ćw. C (warstwa 10 – 20)**
1 – 2/ Drag. 37, dwa fragmenty – składanka (6,2×4,5 cm), ze śladami polewy, *ovolo* RiFi E42, gładkie koło RiFi K6, postać Traka RiFi M220b, linia lub łodyga, Julius I (IIb) z Rhein-zabern.
- **Ha II, are 41, quarter. A (layer 30 – 40 cm)**
1/ Fragment (2.8×2.0 cm) with traces of discoloured glaze, undetermined workshop.
- **Ha II, are 41, quarter. C (layer 0 – 5 cm, reconnaissance survey)**
1 – 2/ Dr. 37 (?), two fragments of a mouth (3.3×3.0, 3.5×2.5 cm), one with traces of discoloured glaze, undetermined workshop.
- **Ha II, are 41, quarter. C (layer 0 – 10 cm)**
1/ Dr. 37, fragment (8.5×4.0 cm), with remains of a discoloured brown glaze, *ovolo* RiFi E22, plain disc RiFi K13, rosette with 8 leaves RiFi O65, small rosette RiFi O39c, vertical bar RiFi O179a, poppy heads RiFi P121a, Statutus II, Rhein-zabern.
2/ Dr. 37, fragment (4.0×2.5 cm), damaged, without a glaze.
- **Ha II, are 41, quarter. C (layer 0 – 20 cm)**
1 – 2/ Two fragments of a mouth (4.0×3.,6, 3.7×3.5 cm), one with traces of discoloured glaze, undetermined workshop.
- **Ha II, are 41, quarter. D (layer 0 – 5 cm)**
1/ Fragment of a mouth (2.5×1.8 cm) with traces of discoloured glaze, undetermined workshop.
- **Ha II, are 41, quarter. D (layer 0 – 20 cm)**
1 – 2/ Dr. 37, two fragments of a mouth – composite vessel (7.8×3.0 – 0.9 cm) with traces of discoloured glaze, from a bowl Statutus/a II z Rhein-zabern.
3 – 4/ Dr. 37(?), two fragments – composition (3.2×1.5 cm), with traces of discoloured glaze, plain disc RiFi K13, rosette with 8 leaves RiFi O65 (?), Statutus II z Rhein-zabern.
5/ Fragment of a disc of a foot with traces of discoloured glaze (height of the disc 1,1 cm), composite vessel with no 2 (see ha II/52/A, layer 10 – 15 cm, cluster. 21).
- **Ha II, are 42, quarter. C (layer 0 – 10), reconnaissance survey**
1/ Fragment (1.2×1.2 cm) with discoloured brown glaze, undetermined workshop.
- **Ha II, are 42, quarter. C (layer 10 – 20)**
1 – 2/ Dr. 37, two fragments – composite vessel (6.2×4.5 cm) with traces of glaze, *ovolo* RiFi E42, plain disc RiFi K6, figure of Thracian, RiFi M220b, line or a stalk, Julius I (IIb) from Rhein-zabern.

- 3/ Fragment (2,5×1,3 cm), polewa starta, perełkowa linia RiFi O273 (?), może Julius I (IIb) z Rheinzabern.
- 4 – 9/ Sześć fragmentów bez dekoracji (4,0 – 1,5×2,0 – 1,0 cm), kilka ze śladami nadpalenia, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 42, ćw. D (warstwa 10 – 20 cm)**
1/ Drag. 37, fragment (3,0×2,0 cm) ze śladami przebarwionej polewy, królik na lewo RiFi T163a, Julius I (IIb) z Rheinzabern.
 - **Ha II, ar 51, ćw. A (warstwa 0 – 10 cm)**
1/ Drag. 37, fragment (4,8×1,7 cm) z resztkami przebarwionej polewy, gładkie koło RiFi K13, makówki RiFi P121a (?), Statutus II, Rheinzabern.
2/ Drag. 37, fragment (2,5×1,8 cm) z resztkami przebarwionej polewy, *ovolo* RiFi 42, Julius I (IIb) z Rheinzabern.
3/ Drag. 37, fragment (3,5×2,5 cm) z resztkami polewy, orant RiFi M213, gładkie koło RiFi K6, Julius I (IIb) z Rheinzabern.
4/ Fragment (3,0×2,0 cm) z resztkami przebarwionej polewy, gładkie koło RiFi K6, podwójny liść RiFi P145, Julius I (IIb) z Rheinzabern.
5/ Fragment (2,3×1,3 cm), dwa? podwójne liście RiFi P145, Julius I (IIb) z Rheinzabern.
6/ Drag. 37 (?), fragment wylewu (2,3×1,2 cm) z resztkami polewy, warsztat nieokreślony.
7 – 9/ Trzy fragmenty wylewu, z resztkami przebarwionej polewy, na dwóch fragmentarycznie zachowane *ovolo*, Julius I (IIb) z Rheinzabern.
10 – 17/ Osiem fragmentów (3,2 – 3,0 – 1,3×1,0 cm), polewa starta, warsztat nieokreślony.
18/ Fragment przydenny (4,5×2,3 cm), polewa starta, warsztat nieokreślony.
19 – 20/ Fragment przydenny, przepalony, i fragment krążka stopki (wys. 1,0 – 1,1 cm), z pozostałościami przebarwionej polewy, warsztat nieokreślony.
21/ Fragment przepalony i zdeformowany, ornament nieczytelny, warsztat nieokreślony.
 - **Ha II, ar 51, ćw. B (warstwa 0 – 10 cm)**
1/ Drag. 37, fragment wylewu (4,0×3,5 cm) ze śladami przebarwio-
- 3/ Fragment (2,5×1,3 cm), rubbed off glaze, line of pearls RiFi O273 (?), possibly Julius I (IIb) from Rheinzabern.
- 4 – 9/ Six undecorated fragments (4.0 – 1.5×2.0 – 1.0 cm), several with traces of charring, undetermined workshop.
- **Ha II, are 42, quarter. D (layer 10 – 20 cm)**
1/ Dr. 37, fragment (3.0×2.0 cm) with traces of discoloured glaze, rabbit on the left RiFi T163a, Julius I (IIb) from Rheinzabern.
 - **Ha II, are 51, quarter. A (layer 0 – 10 cm)**
1/ Dr. 37, fragment (4.8×1.7 cm) with remains of a discoloured glaze, plain disc RiFi K13, poppy heads RiFi P121a (?), Statutus II, Rheinzabern.
2/ Dr. 37, fragment (2.5×1.8 cm) with remains of discoloured glaze, *ovolo* RiFi 42, Julius I (IIb) from Rheinzabern.
3/ Dr. 37, fragment (3.5×2.5 cm) with remains of glaze, orant RiFi M213, plain disc RiFi K6, Julius I (IIb) from Rheinzabern.
4/ Fragment (3.0×2.0 cm) with remains of discoloured glaze, plain disc RiFi K6, double leaf RiFi P145, Julius I (IIb) from Rheinzabern.
5/ Fragment (2.3×1.3 cm), two? double leaves RiFi P145, Julius I (IIb) from Rheinzabern.
6/ Dr. 37 (?), fragment of a mouth (2.3×1.2 cm) with remains of glaze, undetermined workshop.
7 – 9/ Three fragments of a mouth, with remains of discoloured glaze, two with partially preserved *ovolo*, Julius I (IIb) from Rheinzabern.
10 – 17/ Eight fragments (3.2 – 3.0 – 1.3×1.0 cm), rubbed off glaze, undetermined workshop.
18/ Bottom fragment (4.5×2.3 cm), rubbed off glaze, undetermined workshop.
19 – 20/ Charred, bottom fragment and fragment of the disc of a foot (height 1.0 – 1.1 cm), with remains of discoloured glaze, undetermined workshop.
21/ Charred and deformed fragment, illegible ornament, undetermined workshop.
 - **Ha II, are 51, quarter. B (layer 0 – 10 cm)**
1/ Dr. 37, fragment of a mouth (4.0×3.5 cm) with traces of discoloured

- nej polewy, *ovolo* RiFi E22, Statutus II z Rheinzabern.
- 2/ Drag. 37(?), fragment wylewu (2,0×1,8 cm) z obustronnie zachowaną czerwoną polewą, warsztat nieokreślony.
- 3 – 6/ Cztery fragmenty (3,0 – 2,2×2,0 – 1,8 cm) niezdobione, polewa starta, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 51, ćw. B (warstwa 5 – 10 cm), skupisko 18**

1 – 2/ Drag. 37, dwa fragmenty wylewu (4,5×2,5, 3,2×2,5 cm), polewa starta, z miski Statutus/a II z Rheinzabern.

3/ Fragment wylewu (2,8×2,5 cm), obustronnie zachowaną ciemnoczerwoną polewą, z miski Statutus/a II (?) z Rheinzabern.

4/ Fragment niezdobionej części naczynia (3,0×2,0 cm), warsztat nieokreślony.

5/ Drag. 37, fragment (3,5×3,0 cm) ze śladami przebarwionej polewy, *ovolo* RiFi E22, gładkie koło RiFi K13, 8-listna rozetka FiFi O65, mała rozetka FiFi O39c, podpórka RiFi O179a, Statutus II z Rheinzabern.

6/ Fragment o zniszczonej powierzchni (3,0×2,0 cm), warsztat nieokreślony.
 - **Ha II, ar 51, ćw. B (warstwa 10 – 20 cm)**

1/ Fragment wylewu (3,5×1,8 cm), polewa starta, warsztat nieokreślony.

2 – 3/ Dwa fragmenty wylewu (3,2×1,5, 2,2×1,5 cm), na jednym ślady przebarwionej polewy, warsztat nieokreślony.
 - **Ha II, ar 51, ćw. D (warstwa 0 – 5 cm), skupisko 2**

1/ Fragment (2,5×1,7 cm), ślady przebarwionej polewy, gładkie koło RiFi K13(?), Statutus II z Rheinzabern.
 - **Ha II, ar 51, ćw. D (warstwa 0 – 10 cm)**

1/ Drag. 37, fragment (3,0×1,5 cm) ze śladami przebarwionej polewy, *ovolo* RiFi E22, gładkie koło RiFi K13, makówki RiFi P121a, Statutus II, Rheinzabern.

2/ Fragment zniszczony (4,0×1,5 cm), nieokreślony.
 - **Ha II, ar 51, ćw. D (warstwa 0 – 15 cm), skupisko 1**

1/ Fragment wylewu (2,8×2,3 cm), ślady przebarwionej polewy, z miski Statutusa II z Rheinzabern.
- glaze, *ovolo* RiFi E22, Statutus II from Rheinzabern.
- 2/ Dr. 37(?), fragment of a mouth (2.0×1.8 cm) with red glaze preserved on both sides, undetermined workshop.
- 3 – 6/ Four fragments (3.0 – 2.2×2.0 – 1.8 cm) undecorated, rubbed off glaze, undetermined workshop.
- **Ha II, are 51, quarter. B (layer 5 – 10 cm), cluster 18**

1 – 2/ Dr. 37, two fragments of a mouth (4.5×2.5, 3.2×2.5 cm), rubbed off glaze, from a bowl Statutus/a II from Rheinzabern.

3/ Fragment of a mouth (2.8×2.5 cm), dark red glaze preserved on both sides from a bowl Statutus/a II (?) from Rheinzabern.

4/ Fragment of an undecorated part of a vessel (3.0×2.0 cm), undetermined workshop.

5/ Dr. 37, fragment (3.5×3.0 cm) with traces of discoloured glaze, *ovolo* RiFi E22, plain disc RiFi K13, rosette with 8 leaves FiFi O65, small rosette FiFi O39c, vertical bar RiFi O179a, Statutus II from Rheinzabern.

6/ Fragment with a damaged surface (3.0×2.0 cm), undetermined workshop.
 - **Ha II, are 51, quarter. B (layer 10 – 20 cm)**

1/ Fragment of a mouth (3.5×1.8 cm), rubbed off glaze, undetermined workshop.

2 – 3/ Two fragments of a mouth (3.2×1.5, 2.2×1.5 cm), one with traces of discoloured glaze, undetermined workshop.
 - **Ha II, are 51, quarter. D (layer 0 – 5 cm), cluster 2**

1/ Fragment (2.5×1.7 cm) with traces of discoloured glaze, plain disc RiFi K13(?), Statutus II from Rheinzabern.
 - **Ha II, are 51, quarter. D (layer 0 – 10 cm)**

1/ Dr. 37, fragment (3.0×1.5 cm) with traces of discoloured glaze, *ovolo* RiFi E22, plain disc RiFi K13, poppy heads RiFi P121a, Statutus II, Rheinzabern.

2/ Damaged fragment (4,0×1,5 cm), undetermined.
 - **Ha II, are 51, quarter. D (layer 0 – 15 cm), cluster 1**

1/ Fragment of a mouth (2.8×2.3 cm) with traces of discoloured glaze, from a bowl Statutusa II z Rheinzabern.

- **Ha II, ar 52, ćw. A (warstwa 0 – 10 cm)**
1/ Drag. 37(?), fragment dna z krążkiem stopki, pozostałości przebarwionej polewy, starannie wykonany, składanka z nr 5 (II/52/B, 20 – 30 cm), warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 52, ćw. A (warstwa 5 – 10 cm), skupisko 21**
1/ Drag. 37, fragment (6,3×2,3 cm) ze śladami przebarwionej polewy.
2/ Fragment części wylewu (2,0×1,2 cm) ze śladami przebarwionej polewy.
3/ Drag. 37, fragment (3,2×1,6 cm) z resztkami przebarwionej polewy, *ovolo* RiFi E42, Julius I (IIb) z Rheinzabern.
4/ Drag. 37, fragment (2,8×2,0 cm) nadpalony, ze śladami polewy, gładkie koło RiFi K6, perełkowa linia RiFi O273, Julius I (IIb) z Rheinzabern.
- **Ha II, ar 52, ćw. A (warstwa 10 – 15 cm)**
1/ Drag. 37, fragment (4,8×4,0 cm), polewa starta, gładkie koło RiFi K11, rozetka RiFi O57 (?), Julius II-Julianus I (IIIa) z Rheinzabern.
- **Ha II, ar 52, ćw. A (warstwa 10 – 15 cm), skupisko 21**
1/ Fragment części wylewu (2,7×2,0 cm), polewa starta, warsztat nieokreślony.
2/ Fragment krążka stopki (wys. 1,1 cm), składanka z nr 5 (z II/52/B, 20 – 30 cm).
- **Ha II, ar 52, ćw. A (warstwa 10 – 20)**
1/ Drag. 37, fragment (2,0×1,5 cm) ze śladami przebarwionej polewy, *ovolo* RiFi E22, Statutus II z Rheinzabern.
2 – 5/ Cztery fragmenty niezdobione (2,5 – 2,0×1,5 – 1,3 cm), warsztat nieokreślony.
6/ Fragment krążka stopki (wys. 1,1 cm), ze śladami polewy.
- **Ha II, ar 52, ćw. B (warstwa 10 – 20), murek profilowy**
1 – 3/ Trzy fragmenty (1,0 – 0,9×0,7) z przebarwioną polewą, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 52, ćw. B (warstwa 20 – 30 cm)**
1/ Fragment (4,0×2,3 cm) ze śladami przebarwionej polewy, *ovolo* nieczytelne, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, are 52, quarter. A (layer 0 – 10 cm)**
1/ Dr. 37(?), fragment of a bottom with a foot disc, with traces of discoloured glaze, meticulously made, composite vessel with no 5 (II/52/B, 20 – 30 cm), undetermined workshop.
- **Ha II, are 52, quarter. A (layer 5 – 10 cm), cluster 21**
1/ Dr. 37, fragment (6.3×2.3 cm) with traces of discoloured glaze.
2/ Fragment of a part of a mouth (2.0×1.2 cm) with traces of discoloured glaze.
3/ Dr. 37, fragment (3.2×1.6 cm) with remains of discoloured glaze, *ovolo* RiFi E42, Julius I (IIb) from Rheinzabern.
4/ Dr. 37, fragment (2.8×2.0 cm) charred, with traces of a glaze, plain disc RiFi K6, line of pearls RiFi O273, Julius I (IIb) from Rheinzabern.
- **Ha II, are 52, quarter. A (layer 10 – 15 cm)**
1/ Dr. 37, fragment (4.8×4.0 cm), rubbed off glaze, plain disc RiFi K11, rosette RiFi O57 (?), Julius II-Julianus I (IIIa) from Rheinzabern.
- **Ha II, are 52, quarter. A (layer 10 – 15 cm), cluster 21**
1/ Fragment of a part of a mouth (2.7×2.0 cm), rubbed off glaze, undetermined workshop.
2/ Fragment of a foot disc (height 1,1 cm), composite vessel with no 5 (II/52/B, 20 – 30 cm).
- **Ha II, are 52, quarter. A (layer 10 – 20)**
1/ Dr. 37, fragment (2.0×1.5 cm) with traces of discoloured glaze, *ovolo* RiFi E22, Statutus II from Rheinzabern.
2 – 5/ Four undecorated fragments (2.5 – 2.0×1.5 – 1.3 cm), undetermined workshop.
6/ Fragment of a disc of a foot (height 1,1 cm), with traces of a glaze.
- **Ha II, are 52, quarter. B (layer 10 – 20), profile wall**
1 – 3/ Three fragments (1.0 – 0.9×0.7) with discoloured glaze, undetermined workshop.
- **Ha II, are 52, quarter. B (layer 20 – 30 cm)**
1/ Fragment (4.0×2.3 cm) with traces of discoloured glaze, illegible *ovolo*, undetermined workshop.

- 2 – 3/ Dwa fragmenty wylewu (2,3×2,0, 2,0×2,0 cm), polewa starta, warsztat nieokreślony.
- 3/ Fragment (2,2×1,8 cm) z resztkami przebarwionej polewy, gładkie koło RiFi K13, 8-listna rozetka FiFi O65, mała rozetka FiFi O39c, podpórka RiFi O179a, Statutus II z Rheinzabern.
- 4/ Drag. 37, fragment przydenny (4,3 x3,0 cm) przebarwiony, nieczytelna dekoracja, warsztat nieokreślony.
- 5/ Drag. 37 (?), fragment dna z krążkiem stopki, z resztkami przebarwionej polewy, na dnie na zewnątrz ślad po otworze odpowietrzającym matrycy, oraz intencjonalnie przewiercony otwór, składanka z nr 1 (II/52)/ A, warstwa 0 – 10 cm), warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 52, ćw. B (warstwa 30 – 40)**

1/ Drag. 37, fragment wylewu (3,0×2,5 cm), nadpalony, ze śladami polewy, warsztat nieokreślony.

2/ Fragment części wylewu (3,5×1,3 cm), przebarwiony pod wpływem działania termicznego, ślady polewy, warsztat nieokreślony.

3/ Fragment (3,5×2,0 cm) wtórnie przebarwiony, słabo czytelna dekoracja, warsztat nieokreślony.

4/ Fragment (2,2×1,5 cm), ślady polewy, perełkowa(?) linia, warsztat nieokreślony.

5/ Fragment (1,7×1,4 cm), pozostałości przebarwionej polewy, dekoracja słabo czytelna, warsztat nieokreślony.
 - **Ha II, ar 52, ćw. A/B (warstwa 5 – 10)**

1 – 2/ Fragmenty ze śladami przebarwionej polewy (2,1×1,5, 2,0×1,3 cm), *ovolo* słabo czytelne, warsztat nieokreślony.

3/ Fragment bez dekoracji, polewa starta (2,3×1,6 cm), warsztat nieokreślony.
 - **Ha II, ar 52, ćw. C (10 – 20 cm)**

1/ Drag. 37, fragment wylewu (2,8×3,0 cm), z resztkami przebarwionej polewy, warsztat nieokreślony.

2/ Fragment (2,5×1,5 cm) ze śladami polewy, *ovolo* słabo czytelne, gładkie koło (łuk?), warsztat nieokreślony.

3/ Fragment (2,6×2,0 cm), polewa starta, gładka linia lub łodyga (?), warsztat nieokreślony.
- 2 – 3/ Two fragments of a mouth (2.3×2.0, 2.0×2.0 cm), rubbed off glaze, undetermined workshop.
- 3/ Fragment (2.2×1.8 cm) with remains of discoloured glaze, plain disc RiFi K13, rosette with 8 leaves FiFi O65, small rosette FiFi O39c, vertical bar RiFi O179a, Statutus II from Rheinzabern.
- 4/ Dr. 37, bottom fragment (4.3 x3.0 cm) discoloured, indiscernible decoration, undetermined workshop.
- 5/ Dr. 37 (?), fragment of a bottom with a foot disc, with remains of discoloured glaze, on the bottom exterior side a trace of venting hole of the form and an intentionally drilled hole, composite vessel with no 1 (II/52)/ A, layer 0 – 10 cm), undetermined workshop.
- **Ha II, are 52, quarter. B (layer 30 – 40)**

1/ Dr. 37, fragment of a mouth (3.0×2.5 cm), charred, with traces of glaze, undetermined workshop.

2/ Fragment of a mouth (3.5×1.3 cm), discoloured due to the thermal impact, traces of glaze, undetermined workshop.

3/ Fragment (3.5×2.0 cm) with a secondary discolouration, barely discernible decoration, undetermined workshop.

4/ Fragment (2.2×1.5 cm), traces of a glaze, line of pearls(?), undetermined workshop.

5/ Fragment (1.7×1.4 cm), remains of discoloured glaze, barely discernible decoration, undetermined workshop.
 - **Ha II, are 52, quarter. A/B (layer 5 – 10)**

1 – 2/ Fragments with traces of discoloured glaze (2.1×1.5, 2.0×1.3 cm), barely discernible *ovolo*, undetermined workshop.

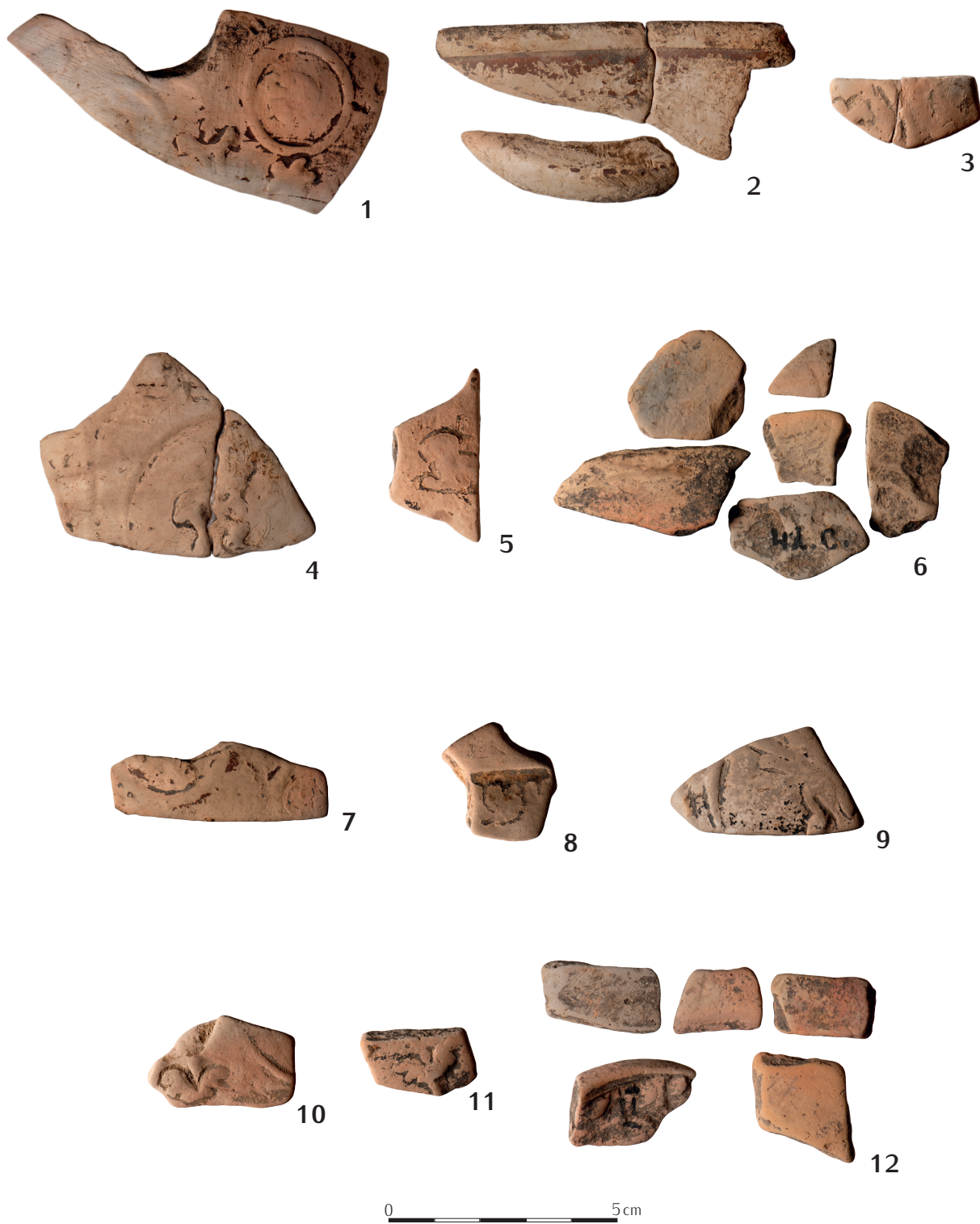
3/ Undecorated fragment, rubbed off glaze (2.3×1.6 cm), undetermined workshop.
 - **Ha II, are 52, quarter. C (10 – 20 cm)**

1/ Dr. 37, fragment of a mouth (2.8×3.0 cm), with remains of discoloured glaze, undetermined workshop.

2/ Fragment (2.5×1.5 cm) with traces of glaze, barely discernible *ovolo*, plain disc (bow?), undetermined workshop.

3/ Fragment (2.6×2.0 cm), rubbed off glaze, smooth line or a stalk (?), undetermined workshop.

- 4 – 5/ Dwa fragmenty (2,5×1,8, 1,7×0,9), z resztkami przebarwionej polewy, warsztat nieokreślony.
- **Ha II, ar 52, ćw. C (20 – 30 cm)**
1/ Drag. 37, fragment wylewu (2,0×1,5 cm) ze śladami polewy, nadpalony, z miski Statutus/a II z Rheinzabern.
 - **Rów melioracyjny profil W (zachodni)**
1/ Fragment (1,5×1,0 cm) ze śladami polewy, warsztat nieokreślony.
2/ Fragment dna i krawężka stopki (3,0×2,5 cm), nadpalony, warsztat nieokreślony.
 - **Rów melioracyjny profil E (wschodni)**
1/ Drag. 37, fragment (6,0×2,5 cm) z pozostałościami polewy, nadpalony, drzewko z trójlistnymi liśćmi RiFi P3, może wertykalnie umieszczony stempel, fryz z podwójnych liści RiFi R29, Cerialis II (Ib) z Rheinzabern.
2/ Fragmenty wylewu (3,5×2,5 cm) ze śladami polewy, warsztat nieokreślony.
3/ Fragment wylewu (3,7×2,0 cm), polewa starta, warsztat nieokreślony.
4/ Fragment wylewu (2,5×2,5 cm), nadpalony, warsztat nieokreślony.
- 4 – 5/ Two fragments (2.5×1.8, 1.7×0.9), with remains of discoloured glaze, undetermined workshop.
- **Ha II, are 52, quarter. C (20 – 30 cm)**
1/ Dr. 37, fragment of a mouth (2.0×1.5 cm) with traces of glaze, charred, from a bowl Statutus/a II from Rheinzabern.
 - **Drainage ditch, cross-section W (western)**
1/ Fragment (1.5×1.0 cm) with traces of glaze, undetermined workshop.
2/ Fragment of a bottom and a disc of a foot (3.0×2.5 cm), charred, undetermined workshop.
 - **Drainage ditch, cross-section E (eastern)**
1/ Dr. 37, fragment (6.0×2.5 cm) with remains of glaze, charred, tree with trefoil leaves RiFi P3, possibly a vertically placed stamp, frieze made of double leaves RiFi R29, Cerialis II (Ib) from Rheinzabern.
2/ Fragments of a mouth (3.5×2.5 cm) with traces of glaze, undetermined workshop.
3/ Fragment of a mouth (3.7×2.0 cm), rubbed off glaze, undetermined workshop.
4/ Fragment of a mouth (2.5×2.5 cm), charred, undetermined workshop.

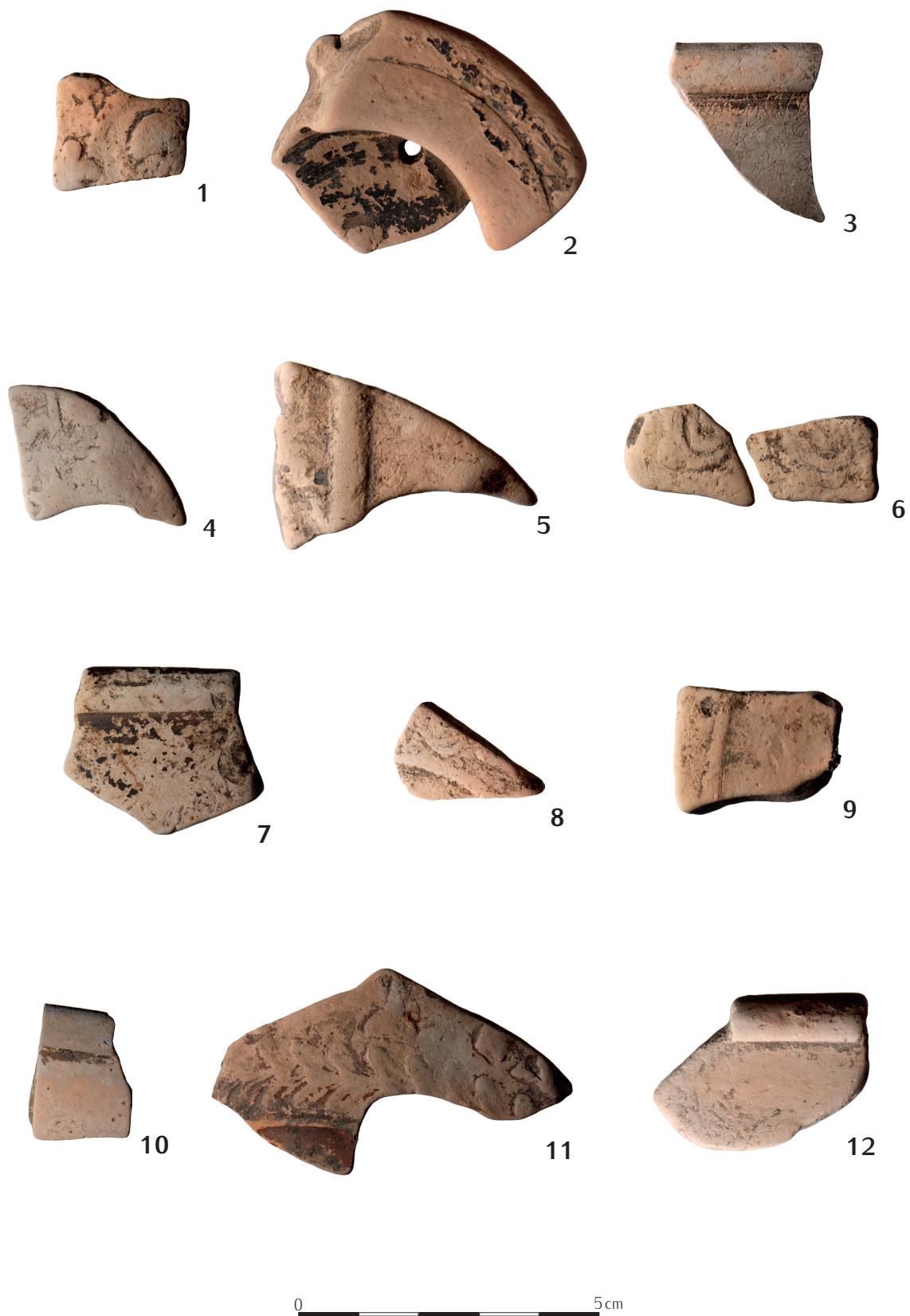
Ryc. 82. Lęki Majątek stan. 2A, pow. Kutno. Ceramika terra sigillata z cmentarzyska warstwowego.

Fig. 82. Lęki Majątek, site 2A, district of Kutno. Pottery of terra sigillata from the layered cemetery.

Ryc. 83. Łęki Majątek stan. 2A, pow. Kutno. Ceramika terra sigillata z cmentarzyska warstwowego.

Fig. 83. Łęki Majątek, site 2A, district of Kutno. Pottery of terra sigillata from the layered cemetery.

Ryc. 84. Łęki Mażątek stan. 2A, pow. Kutno. Ceramika terra sigillata z cmentarzyska warstwowego.

Fig. 84. Łęki Mażątek, site 2A, district of Kutno. Pottery of terra sigillata from the layered cemetery.